

NHRI-MI SOQUTIGISAQARTUP NALUNAARUSIAANUT ILANNGUSSAQ I

KALAALLIT NUNAANNI INUIT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT SIUNNERSUISOQATIGIIT AAMMA DANMARKIMI INUIT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT INSTITUTTIP KALAALLIT NUNAAT PILLUGU INNERSUUSSUTAAT

Ukiut tallimat missiliorlugit tamaasa nunarsuarmi nunat NP-mi Nunarsuaq Tamakkerlugu Piffissakkaartumik Naliliinermik (UPR) taaneqartartumut "inuit pisinnaatitaaffiini misilitsittarput".

UPR-imi NP-mi Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit NP-mi naalagaaffinni ilaasortani pissutsit misissortarpai, nunani tamani ataatsimiinnermi (UPR-imi misilitsinneq).

UPR-imi misilitsinneq NP-mi isumaqatigiissutinut ataatsimiititaliarsuarnut allanut sanilliullugu inuit pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissummut aalajangersimasumut atassuteqanngilaq. UPR-imi misilitsinneq taamaattumik naalagaaffimmi ilaasortami inuit pisinnaatitaaffiitut tamanut, naalagaaffiup ilaasortap akuerisimasaanut, kiisalu kajumissutsimik neriorsuuteqartunut tungasuuvoq.

UPR-imi ingerlariaatsimik siunertaavoq inuit pisinnaatitaaffii sulinermi pitsanngorsassallugit. NP-mi naalagaaffiit ilaasortat tamarmik nalilersueriaaseq tamanna siullertut aqutugisussaavaat. UPR-imi misilitsinnerit siulliit 2008-mi ingerlanneqarput.

UPR-imi misilitsinnissaq sioqqullugu Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit aamma Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Instituttip NP-mi Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiinnut innersuussutinik suliaqarput. Matumani siunnersuisoqatigiit aamma instituttip Kalaallit Nunaanni inuit pisinnaatitaaffiini unammillernartut ajornartorsiuutillu, siunnersuisoqatigiit instituttillu pingaarnerpaatitaat pissutsillu qanoq pitsanngorsarnissaannik innersuussutaat nassuiarneqarput.

UPR-imi misilitsinneq tungavigalugu NP-imi Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit Danmarkimi aamma Kalaallit Nunaanni pissutsit qanoq pitsaanerulersinneqarsinnaanersut innersuussutinik arlalinnik suliaqartarpoq.

NUNARSUAQ TAMAKKERLUGU PIFFISSAKKAARTUMIK DANMARKIMIK NALILIINEQ 2021

Nunarsuaq tamakkerlugu piffissakkaartumik Danmarkimik naliliinermut, naliliinerit 38-ssaat April/Maj 2021-mut Danmarkimi Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Instituttip (institutti) soqutigisaqartutut tunniussaanut Ilanngussaq I ilanngunneqarpoq.

Naalagaaffiup Danmarkip iluani Kalaallit Nunaat namminersortutut inissisimavoq. Institutti Kalaallit Nunaannut nuna tamakkerlugu inuit pisinnaatitaaffii pillugit instituttuvoq (NHRI) kiisalu Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit (siunnersuisoqatigiit) Kalaallit Nunaanni inuit pisinnaatitaaffii siuarsarniarlugit, illersorniarlugit kiisalu inuit pisinnaatitaaffii pillugit unammillernartut nakkutiginiarlugit qanimut suleqatigalugit. Siunnersuisoqatigiit politikikkikkut attuumassuteqanngitsut, NP-mi Parisimi Tunngaviliussanut innersuussilluni inatsit naapertorlugu pilersinneqarpoq.

Nalunaarusiami matumani paasissutissat innersuussutillu Instituttip Siunnersuisoqatigiillu akornanni suleqatigiinnikkut suliarineqarput.

TUNNGAVIGISAQ AAMMA SINAAKKUTIT

Innersuussutit 120.3 aamma 120.4 naapertorlugit, meeqqat tunineqartarnerat, akilersittartutut kinguaassiutitigut atugaasarnerat kinguaassiutitigulu kanngunartumik atugaasarnerat pillugit Meeqqap Pisinnaatitaaffii pillugit Naalagaaffit Peqatigiit Isumaqatigiissutaannut protokoli nammineq toqqarneqarsinnaasoq Kalaallit Nunaata atortussanngortinnikuuaa.¹

Inuit Innarluutillit pillugit Isumaqatigiisummut protokolimut nammineq toqqarneqarsinnaasumut aamma Meeqqap Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiisummut protokolimut nammineq toqqarneqarsinnaasumut atatillugu nunap immikkoortuatut tunuarsimaarfiginninnerit suli atuupput.

INNERSUUSSUTIT:

- Kalaallit Nunaata, Danmarkimik oqaloqateqarnikkut, isumaliutersuutigissagaa Inuit Innarluutillit pillugit Isumaqatigiisummi protokoli nammineq toqqarneqarsinnaasoq 13 December 2006-imeersoq nunap immikkoortuatut Kalaallit Nunaannut tunuarsimaarfiginninneq atorunnaarsinneqassasoq; aamma
- Kalaallit Nunaata, Danmarkimik oqaloqateqarnikkut, isumaliutersuutigissagaa Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiisummi attaveqatigiittariaaseq pillugu protokoli nammineq toqqarneqarsinnaasoq 19 December 2011-meersoq nunap immikkoortuatut Kalaallit Nunaannut tunuarsimaarfiginninneq atorunnaarsinneqassasoq.

NALIGIISSITAANEQ AAMMA ASSIGIINNGISITSINNGINNEQ

1. Assigiinngisitsisarneq akiorniarlugu nalinginnaasumik illersuineq

Naligiissitaaneq pillugu inatsit² naapertorlugu Kalaallit Nunaanni assigiimmik pinninnissaq pillugu inatsiseqarnerup suaassuseq tunngavigalugu immikkoortitsisarnermik inerteqquteqarpoq, tamanna pingaartumik suliffeqarfeqarfimmi assigiinngisitsisarnermut illersuisuuvoq. Inatsit naapertorlugu Kalaallit Nunaat Naligiissitaanissamut Siunnersuisoqatigiinnik pilersitsivoq. Kisianni, Siunnersuisoqatigiinni ilaasortat suaassutsit akornanni naligiinnissamut killiligaapput, Siunnersuisoqatigiillu “innuttaasunit qinnuivigineqarnermikkut suliaqarnissamut pisussaaffeqanngillat, ajornartorsiulli namminneq piffissaqarfigisariaqarnerlugu piffissaajaatigissanerluguluunniit toqqarsinnaallugu”.³ Kalaallit Nunaanni innuttaasut immikkoortitaasutut misigisut, naammagittaalliortarfimmut arlaannaanulluunniit attuumassuteqanngitsumut naammagittaalliorsinnaanngillat, suliaasarli eqqartuussivimmuut suliaassanngortissallugu. Naammagittaalliut pisortat oqartussaasuannit immikkoortitsinermut tunngassuteqarpat, innuttaasut Inatsisartut Ombudsmandiannut naammagittaalliuteqarsinnaapput (Inatsisartut).

INNERSUUSSUTIT:

- Nalinginnaasumik tunngavittut akuerisaasutut, taakkunani suaassuseq, ammip qalipaataa imaluunniit inuiaassuseq, innarluut, ukiut, kinguaassititigut inissisimaneq aamma upperisaq pillugit immikkoortitsisarnermut nalinginnaasumik illersuineramik, suliffeqarfeqarfimmi aamma avataani inatsisitigut sulissutiginninnermik eqqussisoqassasoq, ilaatigut arlaannaanulluunniit attuumassuteqanngitsumik naammagittaalliuteqartarfimmik pilersitsinikkut.

2. Nakuuserarneq aamma meeqqanut arnanullu nakuuserarneq⁴

Kalaallit Nunaanni nakuuserarneq Danmarkimiit Savalimmiuniillu malunnaatilimmik annertuneruvoq, 2019-imi innuttaasut 1.000-iugaangata 17-it nakuuserfigineqartarsimapput.⁵ Kisianni kisitsisit taakku Kalaallit Nunaanni Politiinit suaassutsinut immikkoortiterneqarneq ajorput. Arnat 25-34-t akornanni ukiullit inersimasut nakuuserfigineqartartut amerlanerpaartarivaat.⁶

Nalunaarusiat takutippaat, angerlarsimaffimmi meeqqanut persuttaasarneq aamma meeraanermi kinguaassititigut atonerlugaasarneq ajornartorsiutit annertoorujussuusut. Nalunaarusiat naapertorlugit, meeqqat ukiukinnerpaat 28 procentii angerlarsimaffimmi nakuuserfiusumiinnikuupput kiisalu 15-29-t akornanni ukiullit 24 procentiisa misiginikuaat '18-inik suli ukioqarnatik pinngitsaalisallutik atoqatigineqarneq imaluunniit pinngitsaalineqariaraluarlutik atoqatiginiarneqarneq'.^{7 8}

Ilanngullugu, Kalaallit meerataasa pisinnaatitaaffimminnik ilisimanninnerat qanittukkut appariarsimavoq: 2014-imi, meeqqat 38 procentii pisinnaatitaaffitik pillugit annertuumik ilisimasaqarput imaluunniit ilisimasaqalaarput. 2019-imi, kisitsit 16 procentiuvoq.⁹

INNERSUUSSUTIT:

- Nakuusertarnej akiorniarlugu aamma nakuusertarnerup kinguneri pillugit suliniutit, aanngajaarniutinillu atornerluisuuneq akiorniarlugu suliniutinut ataqatigiissaarlugit;
- Meeqqat aamma arnat qanigisaminnit nakuuserfigineqartartut pillugit paasissutissanik katersinermik aamma misissuineramik qulakkeerinnineq, inuit innarluutillit ilanngullugit; aamma
- Meeqqat atuarfianni aamma meeqqanut sullissisunut meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit ilinniartitsisarnermik nukittorsaaneq, tassani ilanngullugit nakuusernertut qanoq ittunulluunniit illersugaanissaq pillugu pisinnaatitaaffiit ukkataralugit.

EQQARTUUSSIVEQARFIMMI ALLAFFISSORNEQ AAMMA EQQARTUUSSISUTIGUT MALERUAQQUSAQ

3. Eqqartuussivikkoortitsisinnaaneq

Apeqqutit Kalaallit Nunaanni eqqartuussivikkoortitsisarnermut aamma kiffaanngissusiaasarnermut tunngasut pingaarnertut Danmarkimi naalackersuisut akisussaaffiisa ataanniipput.

Qanittumi, Kalaallit Nunaanni Pinerluttunik Isumaginnittoqarfik, Danmarkimi Pinerluttunik Isumaginnittoqarfimmut atasoq, nakkutilliisunik sulilersitsiniarnermi paarsiinnarniarnermilu unammillernartunik misigisaqarpoq. Tamatuma saniatigut, maanna nakkutilliisuusut annertuumik tarnikkut atugarliuuteqarput, soorlu PTSD-mut takussutissaqarlutik.¹⁰ Kisiannili isertitsivinni inissinneqarsimasut atugaat pillugit paasissutissat aaqqissuussamik katersorneqarsimasut ikittuinnaapput.¹¹

Tamatuma saniatigut, Pinerluttunik Isumaginnittoqarfimmi inissakinnerup kingunerisaanik inatsisinik unioqqutitsisartut ilaat utaqqisunut inissineqartarput, tassani pillaatissartik atornissaanut agguaqatigiissillugu ukioq ataaseq utaqqisarlutik. Tamanna pinerluffigineqartumut pinerlussimasumullu ajornartorsiutaasinnaavoq.¹²

Politiini aamma eqqartuussiveqarfinni sulianik suliaqarnermi piffissaq atorineqartartoq agguaqatigiissillugu Danmarkimit malunnartumik sivisuneruvoq. Assersuutigalugu, 2018-imi, Kalaallit Nunaanni pinerluuteqarsimasut pillugit sulianik suliaqartarnermi agguaqatigiissillugu ullut 419-it atorineqartarsimapput, tamatumani Danmarkimi ullut 136-t atorineqartarsimallutik.¹³

Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiveqarfik immikkuullarissuuvoq, tassani eqqartuussivinni eqqartuussisut aamma illersuisut inatsisilerituutut ilinniarsimasuaannartariaqanngillat. Kisiannili eqqartuussisunngorniaraanni imaluunniit illersuisunngorniaraanni, assigiinngitsunik pikkorissartarluni, misilitsittarluni, sulinermi misilittaasarluni il.il. ilinniakkamik naammassinnissimasariaqarpoq (eqqartuussisunngorniarluni ukiut 2 aamma qaammatit 3 missaani; illersuisunngorniarluni qaammatit 12 missaani).¹⁴

DANMARKIMUT INNERSUUSSUTIT KALAALLIT NUNAANNUT

OQALOQATIGIISSUTIGINEQARNISSAANNUT ISUMALIUTERSUUTIGISASSAT:

- Pinerluttunik Isumaginnittoqarfimmi sullissinerit tamaasa pillugit paasissutissanik aqqissuussamik katersisarneq aamma immikkoortitikkanik saqqummiussisarneq nukittorsarnissaa, matumani ilaassallutik ukiumoortumik nalunaarusiamik, immikkoortitsilluni paarnaarussinerimik atuineq, inunnut tigummigallagaasunut pissaanermik atuineq, nakuusernerit amerlassusaat il.il. pillugit kisitsisitigut paasissutissanik imaqartumik saqqummersitsisarneq;
- Pinerluttunik Isumaginnittoqarfimmi inissat nukittorsaannarneqarnissaat, tassunga ilanngullugit nakkutilliisunik atorfinitsitsisarnerit paarsiinnartarnerillu;
- Politiini aamma eqqartuussivinni sulianik suliaqarnermi piffissaq atorneqartartoq annikillisarneqassasoq, pingaartumik suliani meeqqanut tunngassuteqartuni tamani, assersuutigalugu suliani meeqqamut angajoqqaatut oqartussaaneq, angajoqqaanut attaveqarneq pillugit; aamma
- Kalaallit Nunaanni eqqartuussiveqarfiup tunngaviusumik aqqissugaanerani oqimaaqatigiinngineq isumaliutersuutigineqassasoq, tassani atorfiit soorlu eqqartuussisut aamma illersuisut pingaarnertut inunnik inatsisilerinermik tunuliaqutaqanngitsunik atorfigineqartaarlutik.

ANINGAASAQARNIKKUT, ISUMAGINNINNIKKUT AAMMA KULTURIKKUT PISINNAATITAAFFIIT

4. Ineqarneq

Illoqarfinni annerni inissanik annertuumik amigaateqartoqarpoq, pisortallu attartortittagaannut utaqqineq sivisusarpoq.¹⁵ Tamanna pingaartumik inuit namminersorlutik attartortitsisartut inaataanni tulluurtumik nassaarnissamut naammattunik isertitaqanngitsunut sunniuteqarnerpaasarpoq.

Peqatigitillugu, Kalaallit Nunaanni pinngitsaaliissummik anisitsisarnerit amerlapput. Tamanna immikkut ernumanartoqarpoq ukiuni kingullerni ilaqtariit anisitaasartut amerliartorsimammata.^{16 17}

INNERSUUSSUTIT:

- Angerlarsimaffeqanngitsut, inisseqqitat aamma inissaaleqisut pillugit nuna tamakkerlugu iliuusissatut pilersaarummik atulersitsineq, tassani inuit sanngiitsumik inissisimasut taakku, inuit innarluutillit aamma utoqqaat ilanngulugit ilaqaatalu inuuniarnikkut aningaasaqarnikkullu inissisimanerat pitsanngorsarniarlugu inissaannillu tulluurtunik nassaassunniarlugit.

INERIARTORNEQ, AVATANGIISIT, AAMMA INUUSSUTISSARSIORNEQ INUILLU PISINNAATITAAFFII

5. Pinngortitap pisuussutai

Kalaallit Nunaanni pinngortitap pisuussutaanik atuineramik aalajangiinissamut pisinnaatitaaffik Naalakkersuisut, Namminersorlutik Oqartussat akisussaaffiata ataaniippoq. Piumasaqaataasariaqarpoq akuersissutit akuersissutigineqannginnerini innuttaasut inuiaqatigiillu eqqugaasut tamarmik tusarniaavigineqartarnissai. Taamaakkaluartorli ersarinngitsuusarpoq, isumaqatiginninniarnit piffissamik eqquisuaannarnersut aamma naammaginartumik peqataatitsiffiusarnersut.¹⁸

INNERSUUSSUTIT:

- Qulakkeerneqassasoq aalajangiiniarnermi najukkami innuttaasut tusarniarneqartarnissaat, matuma ataani nunami aamma aalisarfinni aatsitassarsiornermi aamma takornariaqarnermi akuersissutit eqqarsaatigalugit Kiffaanngissuseqartumik, Sioqqutsisumik aamma Paasititsererluni Akuersissuteqarluni (FPIC) suleriaatsip malinneqartarnissaa, pingaartumik akuersissuteqarnissamut piumasaqaatinngortinneratigut; aamma
- Danmarkimi Naalakkersuisut peqatigalugit isumaliutersuutigineqassasoq “Århusimi Isumaqatigiissutip” – NP-p Paasissutissanik pissarsinnaaneq, Aalajangiinerni Tamat Peqataasinnaanerat aamma Avatangiisit pillugit Suliassaqarfimmi Eqqartuussiviit Aalajangiineri pillugit Isumaqatigiissut – Kalaallit Nunaannut atulersinneqarnissaa.

INUIT EQIMATTALLU AALAJANGERSIMASUT PISINNAATITAAFFII

6. Inuit innarluutillit

Kalaallit Nunaanni inuit innarluutillit inuunermi atugarisaat pillugit paasissutissanik katersineq pingaartumik allaffissornikkut nalunaarsuiffinnit paasissutissanik, amerlanertigut kommuninit katersorneqartunit pingaarnertut tunngaveqartarput. Taamaattorli paasissutissat taakku aalajangersimasumik katersorneqarneq ajorput, kommunillu akornanni katersueriaatsit assigiinngitsuusarput, tamatumalu paasissutissat sanilliunnissaat ajornakusoortippaa.¹⁹ Tamatuma saniatigut, inuit innarluutillit ulluinnarni inuuneranni pingaarutillit pillugit paasissutissanik aqqissuussaasumik katersanik amigaateqartoqarpoq, matuma ataani ilinniagaqarneq, suliffeqarneq, politikkikkut peqataaneq il.il. pillugit.²⁰

INNERSUUSSUTIT:

- Inuit innarluutillit inuunermi atugaasa ineriartornerannut tunngasunik paasissutissanik kisitsisinillu paasissutissanik katersinissaq attassiinnarnissarlu qulakkeerneqassasoq, matuma ataani inuiaqatigiinni qitiusumik immikkoortuni soorlu ilinniarnermi, suliffeqarnermi aamma peqqissutsimi paasissutissanik aamma kisitsisitigut paasissutissanik. Pingaartumik suaassutsimut, ukiunut, sumiiffinnut il.il. immikkoortiterlugit; aamma

Qulakkeerneqassasoq ilinniartitsisut atuartunik assigiinngitsunik innarluutilinnik peqataatitsinissamut ilinniartinneqarnissaat, ilaatigut ilinniarnermi atugassanik naleqquttunik atortoqarluni, taamaasillutik ilinniartitsisut tamarmik, meeqqat atuarfiini aamma ilinniakkani, atuartunik assigiinngitsunik innarluutilinnik ilinniartitsinissamut piginnaasaqalissallutik.

7. Kalaallit Danmarkimiittut

Qallunaatut innuttaassuseqarlutik, kalaallit Danmarkimiittut Danmarkimi innuttaasutut allatulli pisinnaatitaaffeqarput. Kalaallit Danmarkimi najugaqartut amerlassusaat 16.474-it missaanniipput.²¹ Kisianni, kalaallit Danmarkimiittut isummanik pigiliutiinnakkanik naapinneqartarput. Misissuinerit takutippaat, pisortani oqartussaasunik, peqqinnissaqarfimmik, sulisitsisunik aamma ilinniarfeqarfimmi naapitsigaagamik immikkoortinneqartutut naqissuserneqartutullu misigisartut.²²

INNERSUUSSUTIT:

- Kattuffimmik nukittunerusumik tapersersuinissaq, taamaalillutillu kalaallit Danmarkimi najugallit sinniisuuffigineqarlutik; aamma
- Nunap inoqqaavi aamma naggueqatigiit naalagaaffinni namminersortuniittut pillugit ILO 169 pillugit Isumaqatigiissutip ataani kalaallit Danmarkimiittut pisinnaatitaaffii qulakkeerneqassasut; aamma
- Qulakkeerneqassasoq, kalaallit Danmarkimiittut sulinermi suleriaatsinilu naligiissitsisumik sullinneqartarnissaat.

INAARUTAASUMIK NASSUIAATIT

- 1 Nunarsuaq Tamakkerlugu Piffissakkaartumik Danmarkimik Naliliineq pillugu suleqatigiissitat nalunaarusiaat, (A/HRC/32/10/Add.1), uani pissarsiarineqarsinnaavoq: <https://undocs.org/A/HRC/32/10/Add.1>
- 2 Angutit arnallu naligiissitaanissaat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 3, 29 November 2013-imeersoq (Inatsisartutlov nr. 3 af 29. november 2013 om ligestilling af mænd og kvinder), uani kalaallisut pissarsiarineqarsinnaavoq: http://inatsisit.gl/Lov?rid=%7bF8FD7F3C-9967-48DA-BCF0-F3A5FFA8E977%7d&sc_lang=kl-GL
- 3 Kalaallit Nunaat, Angutit arnallu naligiissitaanissaat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 3, 29 November 2013-imeersoq (Inatsisartutlov nr. 3 af 29. november 2013 om ligestilling af mænd og kvinder), uani kalaallisut pissarsiarineqarsinnaavoq: <http://lovgivning.gl/lov?rid=%7bF8FD7F3C-9967-48DA-BCF0-F3A5FFA8E977%7d>
- 4 Innersuussutunik 120.118, 120.111 eqqussinissamut attuumassuteqartoq recommendation 120.118, 120.111 (taparserneqartoq), Nunarsuaq Tamakkerlugu Piffissakkaartumik Danmarkimik Naliliineq pillugit suleqatigiissitat nalunaarusiaat, (A/HRC/32/10/Add.1), uani pissarsiarineqarsinnaavoq: <https://undocs.org/A/HRC/32/10/Add.1>
- 5 Kalaallit Nunaanni Politiit, Ukiumoortumik Kisitsisitigut Paasissutissat 2019, qupp. 11, qallunaatut uani pissarsiarineqarsinnaavoq: <https://politi.gl/statistik-og-udgivelser/aarsstatistik>
- 6 Kalaallit Nunaanni nakuusertarneq aamma kinguaassiutitigut kanngutsaatsuliortarneq (pingaartumik Kalaallit Nunaanni innuttaasunik 2005-10-mi misissuineramik tunngaveqartoq), qupp. 2, qallunaatut uani pissarsiarineqarsinnaavoq: https://www.sdu.dk/da/sif/rapporter/2019/vold_og_seksuelle_overgreb_i_groenland
- 7 Statens Institut for Folkesundhed, “Kalaallit Nunaanni innuttaasunik misissuineq 2018 – inuunermi atukkat, inooriaaseq aamma peqqissuseq” (“Befolkningsundersøgelsen i Grønland 2018 – levevilkår, livsstil og helbred”), 2018, qupp. 17-18, qallunaatut uani pissarsiarineqarsinnaavoq: https://www.sdu.dk/da/sif/rapporter/2019/befolkningsundersogelsen_i_groenland
- 8 Paasissutissat annertunerusut pillugit, takuuk: Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Danmarkimi Institutti, “Sammiveqatigiimmik nalunaarusiaq CEDAW (2020) Danmarkimik qulingiluassaanik misissuineq”, 2020, tuluttut uani pissarsiarineqarsinnaavoq: https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/media/document/ISBN_CEDAW%20parallelrapport%20FINAL%20VERSION%20INCL%20495234_327350_0.pdf
aamma: Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Danmarkimi Institutti, “Sammiveqatigiimmik nalunaarusiaq CESC (2019) Danmarkimik arfinilissaanik misissuineq”, 2019, tuluttut uani pissarsiarineqarsinnaavoq: https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/media/document/~%2019_02922-3%20parallel_report_cesrpdfUA%20446876_1_1.pdf
- 9 NAKUUSA, UNICEF Danmark aamma Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Danmarkimi Institutti, “Kalaallit meerartaasa pisinnaatitaaffiit pillugit ilisimasaqarnerat appariartorpoq” (Kendskabet til rettigheder blandt grønlandske børn falder), 2019, qallunaatut uani pissarsiarineqarsinnaavoq: <https://menneskeret.dk/nyheder/kendskabet-rettigheder-blandt-groenlandske-boern-falder>

- 10 VIVE – Viden til Velfærd, ”Politini aamma paarnaarussivinni nakkutilliisuni tarnikkut artorsaatinut qisuariaatsit” (Psykiske belastningsreaktioner hos polititjenestemænd og fængselsbetjente), 2020, qallunaatut uani pissarsiarineqarsinnaavoq: <https://www.vive.dk/media/pure/15241/4549562>
- 11 Paasissutissat annertunerusut pillugit, takuuk Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Danmarkimi Institutti: ”Sammisanik akuersissuteqannginnermi nalunaarusiaq – Danmark Januar 2018 – Naalliutsitsisarneq pillugu NP-mi Ataatsimiititaliaq”, 2018, uani qallunaatut pissarsiarineqarsinnaavoq: <https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/media/dokumenter/monitorering/CAT%20-%20REPORT%20PRIOR%20TO%20ADOPTION%20OF%20LIST%20OF%20ISSUES%20-%20-DENMARK.pdf>
- 12 KNR, ”Kinguaassititigut pinerluuteqarsimasut inissiisarfirmiilernissaminnut inuiaqatigiinni akuusartut” (Seksuelle forbrydere går frit og venter på afsoning), 4 September 2020, uani kalaallisut pissarsiarineqarsinnaavoq: <https://knr.gl/kl/nutaarsiassat/kinguaassititigut-pinerluuteqarsimasut-inissiisarfirmiilernissaminnut-inuiaqatigiinni>
- 13 Justitsministeriet, ”Kalaallit Nunaannut Ataatsimiititaliaq 2019-20 GRU – apeqqut 23-mut inaarutaasumik akissut” (Grønlandsudvalget 2019-20 GRU Alm.del - endeligt svar på spørgsmål 23), 27. februar 2020, qupp. 2, qallunaatut uani pissarsiarineqarsinnaavoq: <https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/GRU/spm/23/svar/1614213/index.htm>
- 14 Kalaallit Nunaanni eqqartuussisunik ilinniartitsisarneq pillugu nalunaarut nr. 225, 7 Marts 2019-imeersoq (Bekendtgørelse nr. 225 af 7. marts 2019 for Grønland om uddannelse af kredsdommere), qallunaatut uani pissarsiarineqarsinnaavoq: <https://www.lovtidende.dk/documents?dt=10&dt=20&dt=30&dt=90&dt=120&dt=270&dt=60&dt=100&dt=80&dt=110&dt=130&dt=1510&yl=2019&yh=2019&dnr=225>, aamma Kalaallit Nunaanni illersuisunik ilinniartitsisarneq aamma Kalaallit Nunaanni illersuisunik ilinniartitseqqittarneq pillugu nalunaarut nr. 1170, 20 September 2016-imeersoq (Bekendtgørelse nr. 1170 af 20. september 2016 for Grønland om forsvareruddannelsen og efteruddannelse af forsvarere i Grønland), qallunaatut uani pissarsiarineqarsinnaavoq: <https://www.lovtidende.dk/documents?ttl=Bekendtg%C3%B8relse%20om%20forsvareruddannelsen%20og%20efteruddannelse%20af%20forsvarere%20i%20Gr%C3%B8nland>. Ilanngullugu takuuk Nunatta Illersuisuunerata, pisortani illersuisunut ikiortaasartup quppersagaa: <http://illersuisuuneq.gl/da/landsforsvareren/vil-du-vaere-forsvarer/grunduddannelse/>
- 15 Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Ataatsimiititaliaq, ”Pigissaarnissarput atugarissaarnissarpullu massakkut iliuseqarfigineqartariaqarpoq – Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Ataatsimiititaliap isumaliutissiisutaa” (Vores velstand og velfærd kræver handling nu - Skatte og Velfærdscommissionens betænkning), Marts 2011, qupp. 142, qallunaatut uani pissarsiarineqarsinnaavoq: <https://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Finans/DK/Betaenkning/Skatte%20og%20Velf%C3%A6rdscommissionens%20bet%C3%A6nkning%20Marts%202011.pdf>
- 16 Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoqarfik, ”Akiitsut akiitsunillu akilersuineq pillugit nassuiaat” (Redegørelse om gæld og gældsafvikling), Februar 2017, qupp. 9 aamma qupp. 21, kalaallisut uani pissarsiarineqarsinnaavoq: <https://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Finans/GL/>

- Gælds investeringsstrategi/Gældsredegørelse%20efter%20godkendelse%20til%20Inatsisartut%20final%20kn.pdf
- 17 Paasissutissat annertunerusut pillugit, takuuk: Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Danmarkimi Institutti, "Sammiveqatigiimmik nalunaarusiaq CESCR (2019) Danmarkimik arfinilissaanik misissuineq", 2019, tuluttut uani pissarsiarineqarsinnaavoq: https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/media/document/~%2019_02922-3%20parallel_report_cescrpdfUA%20446876_1_1.pdf
  - 18 Paasissutissat annertunerusut pillugit, takuuk: Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Danmarkimi Institutti, "Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii – Killiffik 2016, Kapitali 6: Pinngortitap pisuussutai" (Menneskerettigheder i Grønland – Status 2016, Kapitel 6 Naturressourcer), 2016, qallunaatut uani pissarsiarineqarsinnaavoq: https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/media/dokumenter/udgivelser/status/2015-16/groenland/menneskerettigheder_i_groenland_-_status_2016.pdf
  - 19 Naalakkersuisut, 2016, Innarluutillit pillugit suliaasaqarfimmik nassuiaat, UPA FM 2016, qupp. 44, qallunaatut uani pissarsiarineqarsinnaavoq: <https://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Publications/Familie/DK/Naalakkersuisuts%20redeg%C3%B8relse%20om%20status%20p%C3%A5%20handicapomr%C3%A5det%20DA-1.docx>
  - 20 Paasissutissat annertunerusut pillugit, takuuk: Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Danmarkimi Institutti, 2019, "Inuit Innarluutillit Pisinnaatitaaffii pillugit Ataatsimiititaliamut sammisanik akuersissuteqannginnermi nalunaarusiaq", tuluttut uani pissarsiarineqarsinnaavoq: https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/02_februar_19/report_to_the_un_committee_on_the_rights_of_persons_with_disabilities_prior_to_adoption_of_list_of_issues.pdf
  - 21 Naatsorsueqqissaartarfik, "Kalaallit Danmarkimi najugallit" (Grønlændere i Danmark), 2020, qallunaatut uani pissarsiarineqarsinnaavoq: <http://www.stat.gl/dialog/main.asp?lang=da&version=202001&sc=GD&subthemecode=O1&colcode=O>
  - 22 SFI Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, "Kalaallit Danmarkimi najugallit" (Grønlændere i Danmark), 2015, qallunaatut uani pissarsiarineqarsinnaavoq: <https://www.vive.dk/media/pure/5566/278073> aamma: Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Danmarkimi Institutti, "Kalaallit Danmarkimi najugallit assigiimmik pineqarnerat" (Ligebehandling af grønlandere i Danmark), 2015, qallunaatut uani pissarsiarineqarsinnaavoq: <https://menneskeret.dk/udgivelser/ligebehandling-groenlaendere-danmark>